

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою

**НН Інституту міжнародних відносин
протокол № 14 від 10 червня 2025 року**

Голова вченої ради ННІМВ

Валерій КОПІЙКА

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ЗАЛІКУ
ВІДПОВІДНО ДО ЗМІСТУ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

Спеціальність CD88 «Економіка та міжнародні економічні відносини /

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

на здобуття ступеня вищої освіти – магістр

Освітньо-професійна програма «Міжнародні фінанси та інвестиції»

ВСТУП

Фаховий залік проводиться для перевірки підготовки та здатності абітурієнта до опанування освітніх програм НН Інституту міжнародних відносин для здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю CD88 «Економіка та міжнародні економічні відносини / Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» на основі здобутих раніше компетентностей спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Залік має комплексний характер і базується на провідних навчальних дисциплінах, що формують знання та уміння бакалавра і визначають рівень його кваліфікації. Програма фахового заліку охоплює основну проблематику навчальних дисциплін, що вивчають студенти в межах навчального плану освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за спеціальністю «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Вступне випробовування дає можливість абітурієнтам виявити знання, здобуті під час навчання і довести свою готовність продовжувати навчання в магістратурі за програмою підготовки магістрів на міждисциплінарній програмі спеціальностей C1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) та D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Порядок проведення вступних випробувань визначається «Правилами прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2025 році».

Формою проведення фахового заліку є усна співбесіда. За результатами проведення фахового заліку абітурієнт отримує оцінку «зараховано/ не зараховано».

Критерії оцінювання знань студентів.

Критерії оцінювання «зараховано» за залік передбачають, що абітурієнт продемонстрував базові знання з навчального матеріалу, достатні для

подальшого навчання, а також здатний виконувати завдання, передбачені програмою.

Особи, які отримали «не зараховано» на фаховому заліку, позбавляються права на участь у конкурсі на зарахування за обраною магістерською програмою.

ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА

1. Фінансова звітність підприємства за НП(С)БО

1.1. Загальні вимоги до фінансової звітності.

1.1.1. Регулювання фінансової звітності в Україні.

1.1.2. Мета та склад фінансової звітності.

1.1.3. Якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності.

1.2. Баланс (Звіт про фінансовий стан).

1.2.1. Призначення балансу та його структура.

1.2.2. Актив балансу. Визначення, оцінка та класифікація активів.

1.2.3. Особливості оцінки та розкриття в балансі необоротних активів.

1.2.4. Склад, оцінка та відображення в балансі оборотних активів.

1.2.5. Характеристика статей власного капіталу та порядок їх відображення в балансі.

1.2.6. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань.

1.2.7. Особливості оцінки та розкриття в балансі довгострокових зобов'язань.

1.2.8. Склад поточних зобов'язань та відображення їх у балансі.

1.3. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

1.3.1. Загальна характеристика Звіту про фінансові результати.

1.3.2. Визначення, класифікація та оцінка доходів і витрат у Звіті про фінансові результати.

1.3.3. Визначення чистого прибутку (збитки) звітного періоду.

1.3.4. Визначення економічних елементів операційних витрат.

1.4. Звіт про рух грошових коштів.

2. Фінансовий аналіз

2.1. Сутність та інформаційне забезпечення фінансового аналізу.

2.1.1. Сутність і завдання фінансового аналізу.

2.1.2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу.

2.1.3. Види фінансового аналізу.

2.2. Аналіз активів підприємства.

2.2.1. Економічна сутність і структура активів підприємства.

2.2.2. Аналіз динаміки складу і структури активів підприємства.

2.2.3. Аналіз складу і структури необоротних активів підприємства.

2.2.4. Аналіз складу і структури оборотних активів.

2.2.5. Аналіз запасів підприємства.

2.2.6. Аналіз дебіторської заборгованості.

2.3. Аналіз джерел формування капіталу підприємства.

2.3.1. Економічна сутність і структура джерел формування капіталу підприємства.

2.3.2. Аналіз динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів.

2.3.3. Аналіз складу і структури власного капіталу підприємства.

2.3.4. Аналіз складу і структури поточних зобов'язань.

2.4. Аналіз ліквідності і платоспроможності.

2.4.1. Сутність платоспроможності і ліквідності та їх значення.

2.4.2. Класифікація активів за ступенем ліквідності та пасивів за терміном погашення.

2.4.3. Показники ліквідності та їх економічна інтерпретація.

2.5. Аналіз фінансової стійкості.

2.5.1. Сутність фінансової стійкості.

2.5.2. Фактори впливу на фінансову стійкість.

2.5.3. Методика розрахунку та аналіз відносних показників фінансової стійкості.

2.6. Аналіз фінансових результатів і рентабельності діяльності підприємства.

2.6.1. Економічна сутність і види фінансових результатів.

2.6.2. Горизонтальний аналіз формування фінансових результатів.

2.6.3. Методика розрахунку показників рентабельності та їх аналіз.

3. Оподаткування

3.1. Основи оподаткування суб'єктів господарювання в Україні.

3.1.1. Сутність і суспільне призначення податків.

3.1.2. Поняття податку та збору.

3.1.3. Функції податків, їх сутність та особливості прояву.

3.1.4. Загальнодержавні податки і збори та їх характеристика.

3.1.5. Місцеві податки і збори та їх характеристика.

3.1.6. Види систем оподаткування: загальна і спрощена.

3.2. Платники податків, їх права і обов'язки.

3.2.1. Види та характеристика платників податків.

3.2.2. Права та обов'язки платників податків.

3.3. Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір.

3.3.1. Платники податку на доходи фізичних осіб. Податкові агенти.

3.3.2. Об'єкт та база оподаткування податком на доходи фізичних осіб.

3.3.3. Ставки податку на доходи фізичних осіб.

3.3.4. Платники, об'єкти та база оподаткування військовим збором.

3.3.5. Ставки військового збору та порядок його розрахунку.

3.4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

3.4.1. Платники, об'єкти та база оподаткування єдиним соціальним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

3.4.2. Ставки ЄСВ, особливості їх застосування.

3.4.3. Терміни сплати та подання звітності з ЄСВ.

3.5. Екологічний податок.

3.5.1. Сутність та значення екологічного податку.

3.5.2. Платники, податкові агенти, об'єкт, ставка і база оподаткування екологічного податку.

3.6. Акцизний податок і мито.

3.6.1. Платники, об'єкти та база оподаткування акцизним податком.

3.6.2. Підакцизні товари та ставки.

3.6.3. Види, платники та об'єкт оподаткування митом, порядок його сплати.

3.6.4. Державне мито та порядок його справляння.

3.7. Рентна плата.

3.7.1. Склад рентної плати.

3.7.2. Платники, об'єкт, база, ставки оподаткування за рентною платою (водних та лісових ресурсів).

3.8. Місцеві податки і збори.

3.8.1. Склад місцевих податків і збори.

3.8.2. Платники, об'єкт, база оподаткування та ставка податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та земельного податку.

3.8.3. Платники, об'єкт, база, ставки оподаткування та строки подачі звітності і сплати туристичного збору.

3.9. Податок на додану вартість.

3.9.1. Сутність податку на додану вартість та його платники.

3.9.2. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість. Операції, які звільнені та не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість.

3.9.3. База оподаткування та ставки податку на додану вартість.

3.9.4. Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету або відшкодуванню з бюджету.

3.10. Спрощена система оподаткування.

3.10.1. Сутність та значення спрощеної системи оподаткування малого підприємництва.

3.10.2. Групи платників єдиного податку та їх порівняльна характеристика.

3.10.3. Ставки єдиного податку.

3.10.4. Податкові (звітні) періоди для суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали спрощену систему оподаткування.

3.10.5. Умови і порядок переходу на спрощену систему оподаткування для юридичних осіб.

3.11. Податок на прибуток підприємства.

3.11.1. Сутність та значення податку на прибуток підприємства, його законодавче регулювання.

3.11.2. Платники податку на прибуток підприємства: юридичні особи - резиденти, нерезиденти, особливі платники податку на прибуток.

3.11.3. Об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємства.

3.11.4. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення.

3.11.5. Порядок розрахунку фінансового результату до оподаткування та податку на прибуток підприємства. Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємства.

3.12. Адміністрування податків, зборів, платежів.

3.12.1. Податкова звітність.

3.12.2. Податкові консультації. (Терміни надання індивідуальних податкових консультацій. Зміст запиту платників податків на отримання індивідуальної податкової консультації. Єдиний реєстр індивідуальних податкових консультацій. Узагальнюючі податкові консультації. Наслідки застосування податкових консультацій.

3.12.3. Способи здійснення податкового контролю.

3.12.4. Види податкових перевірок.

3.12.5. Податковий борг і порядок його погашення.

3.13. Відповідальність платників податків.

3.13.1. Види відповідальності платника податку за порушення податкового законодавства.

3.13.2. Пеня та її сутність.

3.13.3. Види штрафних санкцій за порушення податкового законодавства.

4. Бюджетна та податкова система

4.1. Сутність, призначення і роль бюджету держави.

4.1.1. Соціально-економічна сутність, призначення та роль бюджету.

4.1.2. Складові частини бюджету.

4.2. Бюджетна політика держави. Економічна сутність, складові та види бюджетної політики.

4.3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.

4.3.1. Сутність бюджетного дефіциту та профіциту бюджету.

4.3.2. Причини виникнення, види бюджетного дефіциту.

4.3.3. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

4.3.4. Види державного та місцевого боргу.

4.4. Бюджетна система та засади її побудови.

4.4.1. Поняття та склад бюджетної системи України.

4.4.2. Принципи побудови бюджетної системи (єдності, збалансованості, самостійності, обґрунтованості, ефективності та результативності, цільового використання коштів, публічності та прозорості).

4.4.3. Бюджетна класифікація та її складові.

4.5. Бюджетний процес: теоретичні та організаційні засади.

4.5.1. Учасники бюджетного процесу та характеристика їхніх функцій.

4.5.2. Організація контролю за дотриманням бюджетного законодавства Рахунковою палатою України, Державною аудиторською службою України.

4.6. Система доходів бюджету.

4.6.1. Склад та види доходів Державного бюджету України.

4.6.2. Склад та види доходів місцевих бюджетів.

4.7. Система видатків бюджету.

4.7.1. Склад та види видатків Державного бюджету України.

4.7.2. Склад та види видатки місцевих бюджетів.

4.7.3. Кошторис бюджетної установи: зміст та структура.

4.8. Податкова система України.

4.8.1. Податкова політика: сутність в системі державного регулювання економіки.

4.8.2. Стратегія і тактика податкової політики.

4.8.3. Оцінка рівня податкового навантаження на макро- і мікрорівнях.

4.8.4. Завдання, цілі та основні принципи податкової політики в Україні.

4.8.5. Структура податкової системи.

4.8.6. Функції, права та обов'язки контролюючих органів у сфері оподаткування.

5. Фінанси підприємств

5.1. Основи фінансів підприємств.

5.1.1. Сутність фінансів підприємств.

5.1.2. Фінансові ресурси (кошти) підприємств.

5.1.3. Сутність фінансової діяльності підприємства.

5.2. Грошовий оборот, грошові розрахунки підприємств.

5.2.1. Грошовий оборот і система розрахунків підприємства.

5.2.1.1. Безготівкові розрахунки.

5.2.1.2. Готівкові розрахунки.

5.2.2. Форми безготівкових розрахунків і платіжні документи.

5.2.2.1. Порядок розрахунків платіжними дорученнями.

5.2.2.2. Порядок розрахунків платіжними вимогами.

5.2.2.3. Використання акредитивної форми розрахунків (види: підтверджений, непідтверджений, відзивний, безвідзивний. Порядок платежів за акредитивом).

5.2.2.4. Розрахунки з використанням векселів (простий, переказний, доходний, дисконтний, облік, продаж векселів).

5.3. Грошові потоки підприємства.

5.3.1. Сутність грошових потоків підприємства.

5.3.2. Класифікація грошових потоків (за видами діяльності, вхідний/вихідний).

5.3.3. Чисті грошові потоки від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності: форми розрахунку та напрями використання.

5.3.4. Дисконтування грошових потоків. Ставка дисконтування.

5.4. Формування та розподіл прибутку.

5.4.1. Економічний зміст та види прибутку підприємства (EBITDA, EBIT, чистий прибуток).

5.4.2. Собівартість та її вплив на прибуток.

5.4.3. Формування та розподіл прибутку підприємства.

5.5. Необоротні активи підприємства.

5.5.1. Економічна сутність і призначення необоротних активів.

5.5.2. Основні засоби підприємства, їх сутність та характеристика.

5.5.3. Знос і амортизація основних засобів.

5.5.4. Нематеріальні активи підприємства: поняття та класифікація.

5.5.5. Амортизація нематеріальних активів.

5.5.6. Методи оцінки інвестицій (методи NPV, IRR, період окупності).

5.5.7. Види довгострокових фінансових інвестицій (пайові та боргові цінні папери).

5.6. Оборотні активи підприємств.

5.6.1. Сутність оборотних активів у господарській діяльності підприємств.

5.6.2. Класифікація оборотних активів.

5.7. Капітал підприємства та його формування.

5.7.1. Капітал як базова категорія фінансів підприємства (власний, залучений та позиковий капітал).

5.7.2. Джерела формування та способи залучення капіталу (zareestrovaniy kapital, bankivskiy kredit, korporativni obliatsii, kreditorska zaborovanist' za tovari, roboti, poslugi, kreditorska zaborovanist' za rozrahunkami).

5.7.3. Комерційний кредит як спосіб залучення позикового капіталу.

5.7.4. Короткострокове фінансування підприємств на основі використання факторингу.

6. Банківська справа та страхування

6.1. Гроші та кредит у ринковій економіці.

6.1.1. Сутність і функції грошей.

6.1.2. Формування пропозиції грошей. Грошова маса та її показники.

6.1.3. Сутність інфляції та її види.

6.1.4. Валютний курс. Види валютних курсів (офіційний, плаваючий, фіксований).

6.2. Структура банківської системи України. Національний банк України (НБУ) та комерційні банки.

6.2.1. Статус НБУ, його завдання та функції (забезпечення стабільності грошової одиниці України, кредитор останньої інстанції для банків, регулювання діяльності платіжних систем та систем розрахунків в Україні, банківське регулювання та нагляд).

6.2.2. Структура банківської системи. Класифікація банків (банки з державною участю, банки іноземних банківських груп, банки з приватним капіталом, системно важливі банки).

6.2.3. Формування та реалізація грошово-кредитної політики.

6.2.4. Облікова ставка НБУ та її застосування у визначенні вартості кредитних ресурсів.

6.3. Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу.

6.3.1. Повноваження НБУ як емісійного центру готівкового обігу (право емісії грошових знаків, встановлення правил визначення платіжності банкнот і монет, забезпечення підтримання готівкової грошової маси в належному стані).

6.3.2. Роль НБУ в регулюванні готівкового грошового обігу.

6.3.3. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, його статус, функції та завдання.

6.4. Комерційні банки в банківській системі України.

6.4.1. Основні банківські операції: кредитні, депозитні, розрахунково-касові.

6.4.2. Доходи (процентний, непроцентний) та витрати банку. Фінансовий результат банку та його розрахунок.

6.5. Операції банків з формування власного капіталу.

6.5.1. Сутність, структура і порядок формування власного капіталу банків.

6.5.2. Роль резервів і фондів у формуванні капіталу банків.

6.6. Операції банків із залучення та запозичення коштів.

6.6.1. Види вкладів (строкові, до запитання).

6.6.2. Механізм нарахування відсотків (прості та складні відсотки).

6.7. Кредитні операції банків.

6.7.1. Сутність і функції кредиту. Форми кредиту та його види. Принципи кредитування (поверненість, строковість, платність, цільове використання, забезпеченість).

6.7.2. Сутність, класифікація та порядок надання банківських кредитів (довгострокові, короткострокові).

6.7.3. Факторинг, овердрафт як форми кредитування.

6.8. Види операцій банків з цінними паперами (емісійні, посередницькі, інвестиційні).

6.9. Страхування.

6.9.1. Сутність та класифікація страхування.

6.9.2. Функції, принципи страхування.

6.9.3. Обов'язкове страхування та його сутність.

6.9.4. Добровільне страхування та його сутність.

6.9.5. Страховий ринок та суб'єкти страхування.

6.9.6. Страхова премія, страхова сума та страхове відшкодування, умовна та безумовна страхова франшиза.